

Komunikacijski plan

- Plan procesa uključivanja građana i građanki u procese planiranja i donošenja odluka u Gradu Nišu-

Uvod

Grad Niš, preko Privredne Komore Srbije, realizuje projekat „„Budući gradovi jugoistočne Evrope“ koji je finansijski podržan od strane Climate KIC“-zajednice Evropskog instituta za inovacije i tehnologiju. Kroz projekat „Budući gradovi jugoistočne Evrope“ se teži ubrzavanju i olakšavanju sistemskih promena kroz inovacije, kako bi se postigao bolji kvalitet života građana i duboka dekarbonizacija u oblastima ljudskih aktivnosti koje imaju kritičan efekat na emisiju gasova sa efektom staklene bašte. Nastavak razvoja grada, zasnovan na postepenim i postupnim promenama, neće biti dovoljan za postizanje boljeg kvaliteta života građana. Ono što se javlja kao potreba je fundamentalna transformacija ekonomskih, socijalnih i finansijskih sistema koja će pokrenuti promenu u svim aspektima društva.

Grad Niš je odlučio da sistemsku transformaciju društva započne sistemskim formalnim promenama kroz proces planiranja razvoja i integrisanje principa projekta „Budući gradovi jugoistočne Evrope“ u dokument razvojnog planiranja: Plan razvoja grada Niša (u daljem tekstu „Plan“). Plan je dokument razvojnog planiranja i kao takav predstavlja planski dokument najšireg obuhvata i najvišeg značaja za Grad Niš.

U procesu izrade Plana, kroz konsultacije je potrebno uključiti sve relevantne zainteresovane strane i ciljne grupe. Konsultacije obezbeđuju razmenu informacija i doprinose stvaranju jasne slike o tome kako zainteresovane strane i ciljne grupe vide i ocenjuju određeni problem, odnosno, u ovom slučaju, kakav je njihov stav o vođenju javne politike lokalnog razvoja u gradu. Kvalitetno pripremljene i sprovedene konsultacije tokom procesa izrade Plana razvoja JLS doprinose jasnijem definisanju problema, boljem sagledavanju mogućih opcija za njihovo rešavanje i očekivanih efekata izabranih opcija.

Činjenica je da sprovođenje konsultacija zahteva dodatni trud, odnosno resurse i vreme koordinirajuće strukture Grada Niša za izradu Plana, ali one su istovremeno i suštinski garant da će Plan biti prepoznat i prihvaćen od strane lokalne zajednice u čijem se interesu i donosi. Da bi se postigli ovi pozitivni efekti tokom izrade Plana razvoja JLS, uključivanje zainteresovanih strana mora da bude kontinuirano, kroz sve faze procesa. Upravo je ovde od izuzetne važnosti razumeti razliku između konsultacija koje su kontinuiran proces u toku izrade Plana razvoja i javne rasprave koja je vremenski ograničena, zasnovana na već

pripremljenom nacrtu dokumenta i organizuje se samo u jednom delu procesa izrade Plana razvoja JLS.

Za potrebe uključivanja građana formiran je tzv „Da“ tim koji bi trebalo da definiše i iznese proces uključivanja građana u izradi Plana. U skladu sa dugoročnijim mogućnostima za izgradnju sistema koji se zasniva na aktivnom učešću javnosti i građana u razvoj grada, područja i zajednica, DA tim je pripremio nacrt Komunikacionog plana koji definiše osnovne principe i kontekste izgradnje ovog sistema participacije.

Ciljevi procesa uključivanja građana

Komunikacijski plan, preciznije rečeno Plan uključivanja građana (u daljem tekstu Plan) počinje definisanjem ciljeva koji će se postići sprovođenjem procesa i aktivnosti koje su ovim Planom definisane.

Ciljevi ovog plana su:

- Vraćanje i zadobijanje poverenja građana u procese uključivanja i učestvovanja građana i svih aktera (zainteresovanih strana) u procesima planiranja i kreiranja odluka i rešenja važnih za razvoj zajednice, društva i Grada Niša kao celine.
- Definisanje i pokretanje tema važnih za građane i strukturalnih pitanja razvoja koja se mogu inkorporirati u procese kreiranja lokalnih politika, Plana održivog razvoja Grada Niša, kao i budućih strategija, planova i odluka važnih za razvoj Grada Niša kao modernog grada poželjnog za život.
- Podizanje svesti građana i zajednice o značaju zajedničkih inicijativa i ideja koje mogu unaprediti život komšiluka, dela grada, zajednice i čitavog Grada Niša

Iskustveni ciljevi:

Pored ciljeva koji su gore navedeni, sama svrha ovog Plana je da pokrene procese u društvu koji će omogućiti sticanje iskustva građana i građanki u oblasti javnog života i kreiranja bolje budućnosti. Iskustveni ciljevi su stoga definisani na sledeći način:

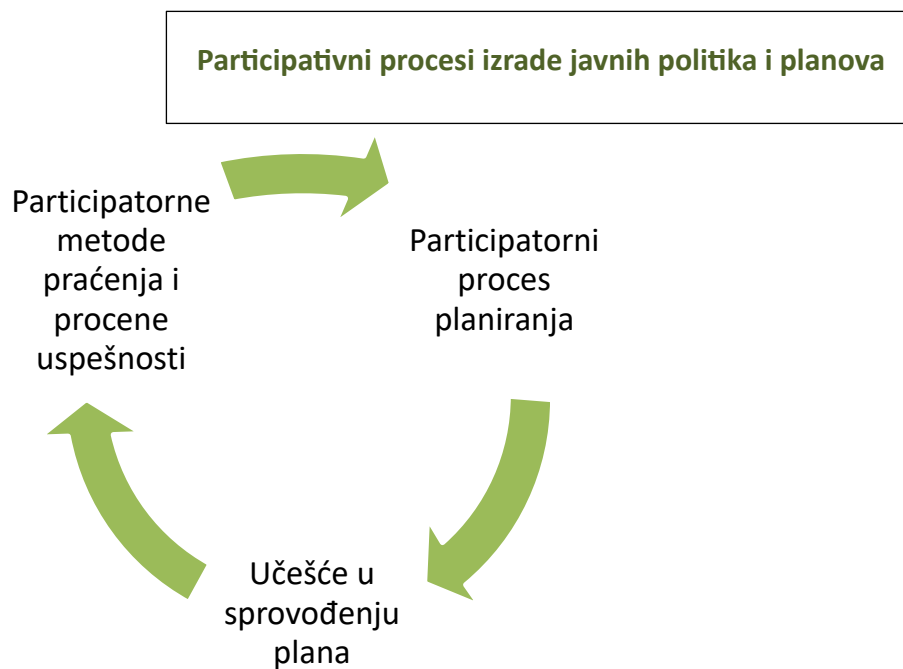
- Upoznati građane i omogućiti im da se iskustveno upoznaju sa različitim načinima uključivanja građana i građanki u procese pokretanja inicijativa, kreiranja predloga i rešenja, planiranje i donošenje odluka
- Kreirati prepoznatljive alate i procese za uključivanje građana i njihovo pilotiranje tokom inicijalnog procesa izrade Plana razvoja Grada Niša 2020-2027, tokom kojeg će biti obučena grupa zainteresovanih strana za buduće vođenje ovih procesa.
- Kreirati osećaj pripadnosti i zajedništva među građanima i građankama i vraćanje zadovoljstva što žive, rade i stvaraju u gradu u kojem se njihove inicijative i predlozi vrednuju i prepoznaju
- Kreiranje odgovornosti zajednice prilikom predlaganja i pokretanja inicijativa iz kojih će proizaći projekti, aktivnosti i koji će pokrenuti razvojne procese u gradu, uz razumevanje mogućnosti uključivanja lokalne vlasti, institucija i drugih relevantnih aktera, kao i pojedinačnih nadležnosti i odgovornosti.

- Omogućiti iskustveno razumevanje institucija i lokalnih vlasti da rano uključivanje javnosti u procese planiranja može doprineti jednostavnijim procesima razumevanja stvarnih potreba građana i građanki, kao i omogućavanju ranog razumevanja zajednice da svojim učešćem podiže uspešnost sprovođenja planova i aktivnosti

Participativni pristup - Zašto je važno učešće građana

Participativni pristup zagovara aktivno uključivanje „javnosti“ u procese donošenja odluka, pri čemu relevantna „javnost“ zavisi od teme o kojoj se govori. Javnost mogu biti prosečni građani i građanke, zainteresovane strane (organizacije, institucije, obrazovne ustanove, itd.), stručnjaci/kinje, kao i članovi/članice javne vlasti i poslovnog sektora.

Okvirno govoreći, uključivanje javnosti i participatorni pristup se mogu koristiti u ciklusima planiranja, sprovođenja i evaluacije planova i javnih politika. Što je uključenost svih aktera veća u ovim fazama i ciklusima, to je veća transparentnost javne vlasti, uz istovremeno povećavanje zainteresovanosti i odgovornosti svih koji su uključeni u ove procese.

Principi uključivanja građana i javnosti:

- Različitost
- Prevazilaženje predrasuda
- Interes zajednice koji uključuje individualne interese
- Neorganizovane grupe/mase građana
- Prevazilaženje strukturalnih prepreka za uključivanje pojedinih kategorija
- Skaliranje (od male grupe ka većoj)

- Kultura dijaloga
- Izgradnja pripadnosti i ponosa na proces

Sadržaj ovog Plana se odnosi na **aktivno učešće građana i zainteresovanih strana**. Ipak, treba napomenuti da se ***nivo učešća, kontinuitet i metode/alati razlikuju po stepenu uključivanja učesnika u definisanje pitanja i problema, kao i u dizajniranje procesa.***

Važno je napomenuti i to da participativno odlučivanje ne žele i ne traže samo građani koji žele da igraju aktivniju ulogu u odlučivanju i upravljanju zajednicom i društvom. Regionalne, nacionalne i lokalne samouprave, razvojne agencije i NVO sektor, stručna javnost i biznis sektor takođe sve više žele da uzmu aktivno učešće u različitim procesima donošenja odluka kako bi doprineli različitim gledištima, a i kako ne bi bili samo pasivni učesnici na koje će politike uticati.

Zahtevi za povećanim učešćem javnosti u kreiranju politika imaju svoju pragmatičnu i normativnu perspektivu. Posmatrajući iz pragmatične perspektive, smatra se da učešće poboljšava kvalitet odluka, dok je sa normativne tačke gledišta učešće neophodno kako bi se proces donošenja odluka učinio demokratičnijim, a definisane politike bile zasnovane na realnim potrebama javnosti. Sa pragmatične tačke gledišta, **dobro je postići sinergiju znanja, iskustva i stručnosti šire zajednice u rešavanju složenih i sveobuhvatnih socijalnih i razvojnih pitanja i problema.** Trenutna situacija pokazuje nejednako uključivanje javnosti, naročito nekih njegovih grupa u kreiranje javnih politika i planova, zbog čega se mora omogućiti učešće što većeg broja relevantnih aktera (pojedinaца i organizacija/institucija) u definisanje rešenja i planiranju za budućnost.

Proces uključivanja javnosti treba da bude vođen principima uključivanja svih, diskusije zasnovane na principima poštovanja i međusobnog razumevanja, a čitav process treba da izbegne polarizaciju u zajednici, naročito po pitanjima koja su ključna za razvoj zajednice i grada kao celine.

Kada se ovakav pristup započne ranije u procesu kreiranja javnih politika i planova, učesnici mogu izneti i podeliti sa drugima svoje perspektive, vrednosti i zaključke o nekom pitanju, a tokom procesa se može raditi na redefinisanju i detaljnoj formulaciji ideja koje se vremenom sve više razvijaju i sazrevaju.

Ukoliko su mišljenja po nekom pitanju već polarizovana i na samom početku procesa, mogu se koristiti metode koje će posredovati u dijalogu između interesnih grupa kako bi se postigao konsenzus u vezi tih važnih pitanja. Ovim procesima se postiže međusobno razumevanje i svi glasovi se mogu čuti.

Kao zaključak se može konstatovati da se efikasno i smisleno učešće javnosti smatra ključnim za omogućavanje:

- visokog kvaliteta demokratskog upravljanja

- jačanje sposobnosti društva da formuliše ideje i predstavi ih
- efikasnog razvijanja i sprovođenja programa koji se definišu tokom procesa
- izgradnju poverenja javnosti u donete odluke, rešenja i sprovedene aktivnosti
- veće razumevanje javnih politika i pitanja kojima se bavi lokalna vlast
- obezbeđivanja šire podrške za programe i inicijative
- uzajamnog učenja razmenom informacija, podataka i iskustava svih aktera
- osiguravanje sistema gde odluke i politike uključuju znanje i stručnost koja bi se inače mogla prevideti
- predstavljanja i uključivanja šireg spektra javnih pitanja i vrednosti u donetim odlukama i planovima
- brzog prepoznavanja mogućih kontroverznih aspekata problema
- pomoći u sagledavanju različitih gledišta i postizanje konsenzusa u saradnji.

Prilikom predlaganja metoda, alata i načina koji će biti uključeni u sprovođenje ovog procesa, Da tim, zajedno sa svojim partnerima, će uzeti u obzir sledećih 5 elemenata:

Cilj: razlozi za uključivanje i očekivani rezultat/i

Tema: priroda i opseg pitanja/teme koju je potrebno sagledati

Učesnici: Koga se ova tema tiče, ko je zainteresovan ili može doprineti potencijalnom rešenju

Vreme: raspoloživo vreme

Budžet: raspoloživost resursa

Imajući u vidu trenutnu zdravstvenu situaciju koja je uslovljena virusom Covid 19, sve definisane aktivnosti su podložne izmenama u skladu sa epidemiološkom situacijom. U skladu sa potrebama grupe i procesa, svaka aktivnost će biti sagledana sa strane njenog cilja i biće predložena izmenjena aktivnost koja može doprineti na isti ili najpribližniji način tom rezultatu.

Nivo učešća javnosti

Za kreiranje ovog procesa, kao i za kasnije upravljanje procesom uključivanja građana i građanki važno je razumeti nivoe uključenosti, kao i u kojim situacijama možemo koristiti određene mehanizme uključivanja.

Naredna tabela daje sveobuhvatni pregled ovih koncepata i načina uključivanja.

Način učešća javnosti	Informisanje	Konsultacije	Dijalog	Saradnja	Zajedničko odlučivanje
Karakteristike	Jednosmerna komunikacija	Prikupljanje mišljenja	Razmena ideja	Planiranje i sprovođenje	Zajedničko odlučivanje
Svrha	Pružanje objektivne informacije javnosti i pomoć u razumevanju problema, alternative i/ili rešenja	Prikupljanje povratne informacije javnosti o rezultatima analize, opcijama ili rešenjima	Kroz kontinuirani proces saradnje sa javnošću obezbediti da su njeno viđenje i ideje sagledane i uzete u razmatranje	Ostvariti partnerstvo sa javnošću u svakom segmentu donošenja odluka, uključujući i sagledavanje mogućnosti i definisanje željenih rešenja	Staviti finalnu odluku u ruke javnosti
Javnost je	obaveštena	Izražava svoje mišljenje	Diskutuje	Radi stvari	Odlučuje
Načini uključivanja	Novine, web-stranica, opšti informativni sastanci	Upitnici, Fokus grupe, paneli sa građanima	Open space	Radne grupe, radionice, radionice za planiranje budućnosti	Participatorno budžetiranje
Šta je obećanje prema javnosti	Informisaćemo vas o svemu	Pravovremeno ćemo vas informisati, slušaćemo i uzimati u obzir vaš stav i vaše ideje, i obezbedićemo potpunu informaciju kako su vaše ideje uključene u javne politike i rešenja	Radićemo zajedno sa vama kako bi smo osigurali da vaši stavovi i ideje budu oslikani u rešenjima, a takođe ćemo vas u potpunosti izvestiti kako su stavovi javnosti uticali na donošenje konačne odluke/plana/politike	Obratićemo vam se u cilju dobijanja saveta i inovativnih rešenja u definisanju rešenja i uključiti vaše preporuke u odluke u najvećoj mogućoj meri	Mi ćemo sprovesti to što vi odlučite

*korišćeni delovi iz tabela razvijenih od strane Međunarodnog udruženja za participaciju javnosti i priručnika EK za Evropsku nedelju lokalne demokratije

Učesnici u procesima

Glavne grupe koje treba uključiti i koje treba da daju doprinos procesu su:

- I. Građani na individualnoj osnovi
- II. Akteri/ zainteresovane strane:
 - Organizacije koje predstavljaju građane (NVO)
 - Biznis sektor – predstavnici malih i velikih biznisa (udruženja, kompanije, sektorska reprezentativnost, itd.)
 - Interesne grupe (zagovaračke grupe, klubovi itd.)
 - Stručnjaci za određena pitanja
 - Političari koji će preuzeti ishod procesa.
 - Organizacije koje se bave pitanjima rodne ravnopravnosti
 - Organizacije manjinskih grupa
 - Organizacije ljudi sa invaliditetom

Veoma važna preporuka je da se kreatori politike što više uključe u procese za kreiranje politika, ali ne i da vode isti, kao ni da utiču svojim uticajima na ishod procesa. Uključivanje kreatora politike od samog početka procesa povećaće verovatnoću njihove podrške procesu i ishodu.

Proces participacije/učešća od samog početka mora biti otvoren i iskren kako bi podstakao poverenje, kao i da bi se pokazalo da je process donošenja odluke/plana u toku. Ukoliko javnost stekne utisak da je odluka već doneta to će u mnogome poremetiti process - javnost neće učestvovati ukoliko misli da je odluka već doneta.

Imajući u vidu da je široko učešće javnosti relativno nov process, poseban izazov će biti izgradnja početnog poverenja kako bi se javnost zainteresovala da konstruktivno učestvuje u procesu. Proces će se paralelno odvijati i sa ciljem izgradnje poverenja sa javnošću, nevladinim organizacijama i poslovnim sektorom koji će biti deo dugoročnijeg procesa izgradnje odnosa između vlasti i javnosti.

Paralelno sa ovim procesom biće potrebno uključiti komponentu informisanja i edukacije za učešće u procesu:

- Javnost će biti informisana o procesu koji će biti implementiran, kao i o njihovoj ulozi u tom procesu.
- Donosiocima odluka će možda biti potrebne konsultacije o tome kako treba da postupaju sa komentarima javnosti, a koje komentare treba razmotriti, a koje komentare bi trebalo da ignorišu. Takođe, biće potrebno posebno obratiti pažnju u vezi

komuniciranja procesa kako ne bi došlo do pogrešnog tumačenja i ostavljanja utiska da je odluka/plan već donet.

- Delu uključenih aktera/zainteresovanih strana koje su direktno zainteresovane za uspešnost ovog procesa možda će biti potrebna obuka iz posebnih veština za fasilitiranje učešća javnosti, kao i za upravljanje rizicima, kao što su na primer incidentne situacije sa ljutim i negativnim ljudima ili podsticanje uključivanja od ljudi koji u prvom kontaktu ne žele da se uključe ili daju svoje mišljenje.

Kako bi se obezbedio jasan fokus procesa, kao i njegovo dosledno sprovođenje, Da tim će biti zadužen za upravljanje ovim procesom, njegovom pripremom i sprovođenjem, kao i redovnim praćenjem i prilagođavanjem procesa kako bi on ispunio svoje osnovne ciljeve.

Na kraju ovog plana postoji vremenski okvir aktivnosti koji će biti prilagođavan u skladu sa promenom situacije i povratnim informacijama od strane učesnika u procesu.

Kako zainteresovati javnost da učestvuje?

Javnost može biti apatična ili nedovoljno zainteresovana da učestvuje. Ovo je naročito slučaj na početku procesa (kao što je ranije naglašeno). Izgradnja poverenja je dugoročan proces, ali svaka aktivnost za učešće javnosti mali je korak ka tom cilju.

Neki osnovni principi koji mogu podstaći učešće javnosti su:

- Relevantnost informacija i aktivnosti
- Plan i pitanja koja podstiču učešće treba objasniti na način koji će javnost razumeti. Upotreba primera koji su relevantni za život ljudi je najbolji način da se to uradi. Ukoliko je pitanje zagađenje vazduha relevantno pitanje treba razgovarati o neophodnosti učešća javnosti u kreiranje ideja koji će smanjiti zagađenje i time smanjiti negativni uticaj na zdravlje ljudi.
- Direktno pojasniti zašto je važno učešće građana i javnosti
- Proces i aktivnosti treba da budu interesantni – upotreba različitih prezentacija, relevantnih govornika i načina uključivanja građana povećaće njihovu zainteresovanost za učešćem. Upotreba boja i zanimljivih kreativnih pristupa privući će pažnju javnosti i povećati njihovu zainteresovanost za učešćem.

Koji su putevi i načini prenošenja informacija ka i od građana?

Dobar protok informacija je vitalan za efikasno učešće i uključivanje javnosti. Postoje dve vrste informacija koje su učesnicima potrebne:

- informacije o procesu i
- informacije o predlozima i rešenjima/Planu.

Znanje o procesu:

Da bi građani i javnost učestvovali oni moraju biti obavešteni o toku procesa, načinima za njihovo uključivanje i njegovom trajanju, kao i o eventualnim promenama (kojih će u našem procesu verovatno biti u skladu sa situacijom).

Stoga su, u skladu sa analizom koju je Da tim uradio u odnosu na ciljne grupe, definisani kanali komunikacije, kao što su **socijalne mreže, web stranice, radio i TV, novine i novinski portali, kao i štampani materijali kao što su poster, flajeri i informacije.**

Iako je nivo informisanosti u procesima izrade određenih javnih politika i planova propisana regulativama i postoji zakonski minimum, ovaj plan uključuje mnogo širi opseg protoka informacija ka i od javnosti i građana/građanki. Informacije u ovom procesu će biti:

- **Kompletne** – javnost će dobijati dovoljno informacija za svaki od koraka i/ili tema
- **Izražene lako razumljivim jezikom** - Tehnički jezik sprečava javnost da razume probleme i formira mišljenje. Informacije, čak i one tehničke/stručne, moraju biti u pogodnom formatu za javnost.
- **Pristupačne** - informacije moraju biti lako dostupne. Metode pružanja informacija poput Interneta mogu se činiti vrlo transparentnim, ali nekim kategorijama koje nemaju lak pristup internet i kompjuteru/mobilnom telefonu one mogu biti nedostupne

Nakon završetka procesa, **javnost treba da bude obaveštena o rezultatima i donetim odlukama, a naročito o stepenu uključenosti njihovih ideja i rešenja u finalni dokument/plan.** Ovo će povećati šanse za buduće veće i opsežnije uključivanje javnosti i stvoriti se osnova za izgradnju/vraćanje poverenja u institucije, kao i promenu principa pokretanja lokalnih inicijativa zajednica, komšiluka ili celokupnog stanovništva.

Dobre prakse će biti dokumentovane tokom procesa, a na kraju svakog dela procesa će se definisati i naučene lekcije koje će imati za cilj unapređenje pristupa u narednim ciklusima i procesima uključivanja građana/građanki.

Važno je u ovoj komunikaciji pojasniti **i koji su razlozi zašto neki od predloga građana i javnosti nisu u ovom trenutku uzeta u obzir i uključena u finalni dokument/plan,** sa detaljima da li i u kom obliku ti predlozi i ideje mogu biti realizovani u budućnosti (definisanje malih projekata, pokretanje inicijativa zap lacemaking, kreiranje projekata od strane NVO sektora, itd.).

Ovo je jako važno i zbog održavanja realnih očekivanja od procesa kod svih zainteresovanih strana - jasno od početka slati poruku da nije sve moguće uzeti u obzir, kao i da mora postojati način na koji se ideje formulišu, debatuju i na koji način se odlučuje o njima. U ove svrhe će biti korišćena i Konzul platforma koja će u Nišu nositi naziv **PokreNi Niš.**

Ovi procesi uključivanja javnosti mogu u početku usporiti procese izrade dokumenata i odluka, ali što se ovi procesi budu bolje inkorporirali u procese planiranja izrade planova i

odluka, oni će postati njihov integralni deo koji će biti u samoj osnovi planiranja, tako da će osećaj “usporavanja” polako nestati, naročito ukoliko rezultati uključivanja javnosti budu veći od “negativnih” efekata pripajanja procesa uključivanja javnosti.

Potrebni su značajni resursi da se ovi procesi izvedu. „Da tim“ će stoga u budućnosti predstavljati značajan resurs za sprovođenje ovih procesa. Inicijalni process uključivanja je finansiran iz projekta Climate KIC, i on neće dodatno opteretiti gradski budžet. Naredni procesi mogu biti integralni deo nekih drugih projekata, a kada se uspostave ljudski i materijalni resursi, finansiranje ovih procesa će biti mnogo jednostavnije, jer će se finansiranje moći vršiti iz budžeta, kroz različita partnerstva, angažovanjem NVO-a i/ili samih građana.

Ciljne grupe Plana

Kako bi se Plan što bolje sproveo i postigao gore navedene ciljeve, definisane su ciljne grupe koje su analizirane i na osnovu čijih karakteristika su osmišljene aktivnosti za njihovo uključivanje, kao i načini komunikacije sa datom kategorijom.

Napomena:

Svaka od dole navedenih ciljnih grupa i aktivnosti koje su vezane za tu ciljnu grupu uključuju sve stanovnike Grada Niša po principu “Nikog ne ostavljamo iza” (“Leave no one behind” principle)

„Usvajanjem Agende 2030, države članice UN obavezale su se da će osigurati da „nikoga nećemo ostaviti iza “i da ćemo „nastojati da prvo dođemo do najudaljenijih “.

Ovaj princip predstavlja unapređeni okvir koji Vlade i zainteresovane strane mogu da koriste da bi mogle da primene svoje obećanje na način koji omogućava i ubrzava napredak u postizanju ciljeva održivog razvoja (SDG) i Agende 2030.

Predložena su pet faktora na osnovu kojih se može proceniti da li je neko izostavljen ili je u neravnopravnom položaju: *diskriminacija; mesto stanovanja; socio-ekonomski status; upravljanje; i ranjivost na katastrofe i situacije krize.*

Ovi faktori se mogu sagledati pomoću trostrukog pristupa: ispitavanjem nedostataka sa kojima se ljudi suočavaju u okviru ovih celina (pet faktora); osnaživanjem onih koji su izostavljeni (ili koji su u riziku da budu izostavljeni); i donošenjem inkluzivnih, dalekosežnih i progresivnih politika koje su u skladu sa SDG-a.

Postizanje ciljeva održivog razvoja podrazumeva partnerstvo vlada, privatnog sektora, civilnog društva i građana kako bi se budućim generacijama obezbedilo bolje životno okruženje.“

UNDP – Program Ujedinjenih nacija za razvoj

Takođe, **vodeći principi** kojim će se ovaj plan uključivanja građana i građanki voditi biće **principi rodne ravnopravnosti, uključenosti svih socio-ekonomskih kategorija i manjinskih grupa, kao i uključivanje različitih ugroženih kategorija stanovništva.**

Kategorije ciljnih grupa

Prilikom podele ciljnih grupa sagledavani su aspekti njihovog trenutnog interesovanja, načini korišćenja komunikacijskih sredstava, kao i činjenica koje su to pod-kategorije direktno vezane za određenu ciljnu grupu, kako bi se što bolje sagledali načini uključivanja starosne kategorije i njihovih pod-grupa.

Izvršena je iskustvena analiza karakteristika svih starosnih kategorija koja je data u narednim pasusima, zajedno sa mogućim načinima komunikacije i prikupljanja ideja od svake od njih i njihovog uključivanja u izradu Plana, kao i u kasnije procese donošenja odluka i kreiranja diskusija i predloga za unapređenje života u Gradu Nišu.

I. Deca (do 13 godina)

Socijalna mreža koju koristi kategorija dece i koja bi mogla da bude iskorišćena za prenošenje poruke i uključivanje je **YouTube**.

Načini informisanja ove kategorije i njihova edukacija za budući period uključivanja mogu biti i **baneri i poster i sa zanimljivim karakteristikama** koji će biti postavljeni u školama i predškolskim ustanovama.

U školama mogu biti uključeni u proces nastavnici/profesori građanskog vaspitanja, kao i Đački parlamenti koji postoje u školama.

Pored aktivnosti koje bi mogle da se sprovedu u prvom delu aktiviranja ove grupe u školama i predškolskim ustanovama bi mogle biti sprovedene i sledeće aktivnosti:

- Kvizovi znanja, radionice na temu *Šta volim u svom gradu* i/ili *U kakvom bih gradu voleo da živim*, a koje bi mogle da uključuju i crtanje vizije grada u kojem deca žele da žive

Pored škola i predškolskih ustanova moguća mesta za održavanje radionica i/ili prikupljanje ideja putem razgovora/upitnika za ovu kategoriju, a gde bi i roditelji mogli biti uključeni su:

- Dečiji kulturni centar,
- Parkovi – Čair, Tvrdava, park Sveti Sava, itd.
- igraonice, privatni vrtići i celodnevni boravci za decu,
- civilne organizacije koje se bave decom i omladinom, itd

Pod grupe koje treba aktivirati u ovom procesu – roditelji, učitelji i nastavnici, vaspitačice.

II. Tinejdžeri (13-19 godina)

Socijalne mreže koje koristi kategorija tinejdžera i koje mogu biti korišćene za prenošenje poruke i uključivanje ove kategorije su **YouTube, Instagram, Pinterest**

U školama se mogu organizovati debate i razgovori na temu *“U kakvom Nišu želim da živim”* *“Šta želim da vidim u Nišu ”* *“Kako bih voleo da se uključim u osmišljavanje i sprovođenje ideja i projekata za moj kraj, zajednicu i/ili grad?”*. U školama se aktivnosti mogu sprovoditi u saradnji sa učeničkim parlamentima, debatnim klubovima i đačkim kompanijama, kao i nastavnicima i profesorima građanskog vaspitanja, sociologije (srednje škole), istorije i dr.

U srednjim školama se mogu organizovati radionice za definisanje Vizije Grada Niša, kao i radionice za inovativne ideje koje će rešiti neke aktuelne probleme i/ili doprineti poboljšanju života u Nišu.

Nevladine organizacije i udruženja koja okupljaju mlade ili rade sa mladima će biti dobra polazna tačka za kontaktiranje ove kategorije, kao i sportski klubovi, planinari, izviđači, i sl.

Mesta na kojima možemo postaviti punktove za informisanje ove kategorije su pored škola i klubova i kafei, knjižare, biblioteke, trgovački centri, itd.

III. Studenti (19 – 24 godine):

Socijalne mreže koje koristi kategorija studenata i koje mogu biti korišćene za prenošenje poruke i uključivanje ove kategorije su **YouTube, Instagram, Twitter, Facebook i Pinterest**

Kategorija studenata će biti uključena kroz uključivanje studentskih organizacija, studentskih parlamenata, foruma, konferencija (KreNI konferencija, npr.).

Načini uključivanja će biti radionice uživo (u zavisnosti od epidemiološke situacije) i/ili online radionice i forumi za definisanje vizije i prioriteta za razvoj grada Niša.

Organizacije civilnog društva osnovane od strane studenata ili one koje uključuju studente u svoje programe biće takođe uključene u aktivnosti i pokretanje ove kategorije za aktivno učešće u svim fazama izrade Plana, kao i za osmišljavanje rešenja za pojedine probleme i izazove koje ova kategorije prepozna kao važne za razvoj grada.

Aktivnosti će obuhvatiti i državne i privatne fakultete i visoke škole.

Mesta za kontaktiranje sa ovom kategorijom su: sportski događaji, kafei, tržni centri, knjižare i biblioteke (univerzitetska biblioteka), galerije, itd.

Važnu ulogu u aktiviranju ove kategorije će imati i različiti hub-ovi koji okupljaju ovu starosnu kategoriju, npr Deli prostor, NoLimit Hub, Unbox hub, itd.

IV. Mlađi odrasli (24-34 godine)

Socijalne mreže koje koristi kategorija mlađih odraslih i koje mogu biti korišćene za prenošenje poruke i uključivanje ove kategorije su **Instagram, Twitter, Facebook, LinkedIn, novinski portal i Pinterest.**

U ovu kategoriju spada veliki broj mladih i (samo)zaposlenih ljudi koji obavljaju delatnosti u oblasti programiranja, marketinga, stranih call centara, a među njima ima dosta dizajnera,

arhitekata, specijalista u oblasti ljudskih resursa, slobodnih umetnika, poslovnih konsultanata, itd. Ova kategorija je karakteristična i po tome što ima povišenu svest o pozitivnim promenama u prostoru i društvu u vidu zaštite životne sredine i smanjenja efekata klimatskih promena, ozelenjavanja, obezbeđivanja različitih sadržaja u gradu iz oblasti kulture, umetnosti i sl., a takođe kod njih postoji i svest o značaju promene paradigme mobilnosti i uvođenja alternativnih prevoznih sredstava u većoj meri (biciklističke staze, ekološki javni prevoz, prostori u kojima su ljudi u centru pažnje, a ne automobili i sl.). Oni su svesni značaja organske i zdrave hrane sa poznatim poreklom, i jednostavno saznaju i prihvataju ideje koje su negde drugde primenjene u cilju poboljšanja uslova života za sve.

Prostori za kontaktiranje ove kategorije mlađih odraslih su kafei, restorani, knjižare/biblioteke, pozorište (lutkarsko i narodno), teretane i prostori za rekreaciju, sportski klubovi, hub-ovi i sl.

Centri prikupljanja ideja za ovu kategoriju mogu biti: Naučno-tehnološki park, Deli prostor i drugi hub-ovi, domaće IT kompanije, nevladine organizacije koje se bave pitanjima vezanim za ovu kategoriju, kao i inovativni centri za aktiviranje dece i pokretanje njihove kreativnosti (Dedina garaža, škole sporta, itd.) za one koji već imaju decu. Klubovi ekstremnih sportova su takođe dobra polazna tačka za ovu kategoriju.

V. Radna populacija (35-65 godina)

Socijalne mreže i izvore informacija koje koristi kategorija radne populacije i koje mogu biti korišćene za prenošenje poruke i uključivanje ove kategorije su **Facebook, Instagram, Twitter, LinkedIn, novinski portal, radio/TV, novine/magazini, kao i Pinterest.**

Prostori za kontaktiranje ove kategorije su knjižare/biblioteke, teretane i prostori za rekreaciju, kafei, restorani, galerije, saloni lepote i frizerski saloni, sportski događaji i sportske manifestacije, itd.

Javna preduzeća gde se vrši naplata usluga su takođe moguća mesta za kontakt ove kategorije.

VI. Seniori (iznad 65 godina)

Načini komuniciranja sa ovom kategorijom su **radio/TV, novine, poster na javnim mestima, leci/flajeri**

Mesta za komuniciranje sa ovom kategorijom su klubovi penzionera, šahovski klubovi, kreativna udruženja, parkovi i dečija igrališta, kao i domovi za stare (državni i privatni).

Obeležja koja se koriste tokom kampanje uključivanja i aktivnosti

Vizualni identitet **Da tima** je prepoznatljiv logo koji je kružnog oblika sa siluetama ljudi koji su entuzijastični što učestvuju u kreiranju grada i razvojnih ideja za svoj komšiluk, zajednicu i grad. U gornjem delu logoa je oblačić koji predstavlja glass a znakom štikliranja, što označava da se ideje građana prihvataju i postaju deo zvaničnih politika.

Postoji i grupa hashtag-ova koji su kreirani i koji će se koristiti tokom kampanje, kao npr:

#pokreninis; #ukljucise; #ponosnananis; #ponosannanis; itd.

Koraci uključivanja javnosti u toku procesa izrade Plana razvoja Grada Niša 2020-2027

U skladu sa ranije navedenim ograničenjima koja postoje tokom sprovođenja ovog plana uključivanja građana, aktivnosti će se sprovoditi u skladu sa ograničenjima o maksimalnom broju učesnika u zatvorenom prostoru, a organizovaće se i aktivnosti na otvorenom koje će doprineti povećanju broja uključenih građana i građanki u sve aktivnosti.

Na kraju dokumenta postoji deo sa kratkim pojašnjenjima svih metoda koje će biti korišćene tokom ovog procesa. Takođe, svaka radionica i aktivnost će imati svoj detaljno razrađeni plan koji će se definisati pred radionice/događaje, a koji će zavisiti od epidemioloških uslova. Scenariji radionica i uputstva za sprovođenje istih će na kraju procesa činiti sveobuhvatnu dokumentaciju koja može poslužiti za naredne procese i buduće načine uključivanja građana.

I. Aktivnosti za izradu Vizije zajednice za potrebe izrade Plana održivog razvoja Grada Niša za period 2020-2027

Radionice i javne konsultacije

1. Teritorijalne radionice

Na početku samog procesa biće održane teritorijalne radionice za predstavljanje plana uključivanja građana i za obaveštavanje javnosti o pokretanju procesa, kao i mogućnostima i načinima uključivanja svih zainteresovanih strana.

Ove radionice će biti održane u svih 5 gradskih opština. Učesnici radionica biće predstavnici Mesnih zajednica, opštine i relevantnih službi koje mogu biti uključene u aktivnosti samog plana, predstavnici privrednih struktura, udruženja građana, kancelarija za mlade, itd.

Deo radionice će biti posvećen i sagledavanju inicijalnih ideja za definisanje Vizije zajednice za potrebe izrade Plana razvoja grada Niša.

U konsultaciji sa predstavnicima gradskih opština biće predložena mesta na kojima će građani moći da popune upitnike i daju svoje pisane predloge ideja, kao i upitnika – a sve u skladu sa navedenim kategorijama ciljnih grupa građana i mestima koja su za njih prepoznata kao relevantna.

2. Radionica sa učeničkim parlamentima i debatnim klubovima

Učenički parlamenti i debatni klubovi u osnovnim i srednjim školama će biti ulazna tačka za direktan kontakt i rad sa kategorijom tinejdžera i dece.

U prvom delu aktivnosti svim školama će biti poslati dopisi sa uputstvima o čemu deca treba da razgovaraju na parlamentima i debatnim klubovima, u čemu im mogu pomoći nastavnici i profesori koji su direktno vezani za tematiku (građansko vaspitanje, u srednjim školama i profesori sociologije, i dr.). Diskusija će biti koncipirana oko vizije u kakvom gradu deca žele da žive 2027 godine, kao i koji su njihovi prioriteti razvoja grada i zajednice.

Učenički parlamenti i nastavnici građanskog vaspitanja će biti inspirisani da sa mlađim razredima sprovedu aktivnost crtanja željene budućnosti grada Niša.

Nakon prvog kruga konsultacija u školama škole će delegirati svoje predstavnike koji će učestvovati na finalnoj radionici izrade vizije kategorije dece i tinejdžera koja će biti organizovana uz upotrebu različitih alata i metoda kroz koje će deca imati priliku da diskutuju i postignu konsenzus o željenoj budućnosti.

3. Radionica sa studentskim organizacijama i predstavnicima studenata

Kategorija studenata će biti direktno uključena kroz online upitnike i diskusije koje će biti poslate svim studentskim organizacijama, kao i organizacijama koje rade sa ovom kategorijom. Socijalne mreže i organizacije/hubovi će biti glavni način anketiranja šire grupe.

Neposredno pre održavanja radionice Open space za širi krug stanovništva, biće održana radionica za kategoriju studenata, koja će imati dvostruku ulogu – formulisanje Vizije i pravaca razvoja grada, kao i obuka ove kategorije (pojedinaца/grupe/organizacija) da budu ko-fasilitatori na velikoj Open space radionici koja će se održati za širu zajednicu.

4. Open space radionica za definisanje vizije zajednice

Radionica koja će biti organizovana po principu Open Space metode biće održana za širi krug stanovništva, uključujući predstavnike svih starosnih kategorija. Priprema ove radionice će uključivati mobilizaciju svih kategorija kroz sredstva komunikacije (socijalne mreže, javna glasila, deljenje informacija kroz mrežu zainteresovanih aktera, itd.).

Finalna radionica za definisanje vizije zajednice održaće se kao dvodnevna radionica gde će učesnici imati prilike da definišu svoje ideje, predstave ih grupi ljudi koja je za tu ideju zainteresovana i da na kraju definišu segmente vizije i prioriteta iz dobijenih zaključaka.

Ova radionica će biti oragnizovana i kao dešavanje koje će imati i prateće programe na kojima će moći da se predstave kreativci grada Niša.

Online upitnici

Upitnik za definisanje Vizije zajednice će biti pripremljen u skladu sa ciljem prikupljanja mišljenja što većeg broja građana/građanki. Upitnik će takođe biti iskorišćen za kratko predstavljanje procesa uključivanja javnosti (informacije o projektu, DA timu i procesu izrade Plana). Upitnik će omogućiti i sagledavanje kategorija koje učestvuju u anketiranju.

Upitnici će biti postavljeni za online popunjavanje na društvenim mrežama, biće distribuirani kroz mrežu NVO i udruženja građana, a biće dostupni i u štampanoj verziji i postavljeni i na punktovima u gradu kako bi i građani i građanke koje nisu u mogućnosti da popune online upitnik imali priliku da iskažu svoje ideje. Lokacije za popunjavanje štampanih upitnika će biti javno dostupne i komunicirane kroz različite kanale komunikacije.

Pre puštanja upitnika u javnost, biće izvršeno njihovo testiranje na slučajnom uzorku kako bi se ispitala eventualna dvosmislenost ili nedovoljna jasnost nekih od pitanja.

Sumirani rezultati upitnika će biti objavljeni kao povratna informacija svim učesnicima koji se budu izjasnili da žele da prime tu informaciju (opciono će moći da se ostavi email adresa za slanje rezultata)

Priprema izveštaja i kratkih informacija sa nalazima i zaključcima

Publikovanje definisane vizije zajednice je jako važan korak u informisanju javnosti o finalnom rezultatu. Nakon završetka procesa definisanja vizije, javnost će biti obaveštena o finalnoj verziji Vizije, kao i ododatnim idejama koje su definisane u vidu prioriteta, potencijalnih intervencija i budućih ideja za projekte.

Da tim će sistematizovati sve rezultate i isporučiti ih relevantnin institucijama.

II. Aktivnosti za definisanje prioriteta zajednice za potrebe Plana održivog razvoja Grada Niša za period 2020-2027

Neki od prioriteta će biti okvirno definisani tokom procesa definisanja Vizije, naročito na radionici Open space, tačnije biće postavljeni njihovi okviri. U cilju daljih aktivnosti detalnijeg definisanja prioriteta DA tim predlaže da se sprovedu sledeće radionice:

Radionice i javne konsultacije

1. Radionice po prioritetnim oblastima/temama

Ove radionice će biti održane uživo ukoliko to bude moguće u skladu sa epidemiološkom situacijom u tom trenutku. Ukoliko to ne bude moguće, ove radionice će biti održane kao online radionice putem Zoom aplikacije, uz prethodno pozivanje učesnika na socijalnim mrežama, kao i direktnim pozivanjem putem email-a.

2. Javne konsultacije – sa organizacijama i institucijama koje su direktno ili indirektno zainteresovane za datu temu

Organizacije i institucije će biti pozvane da elektronskim putem posalju svoje komentare i ideje za prioritete u skladu sa definisanom vizijom. Širi krug aktera koji je bio uključen u prvom delu procesa (definisanju Vizije zajednice) biće informisan i pozvan da svoje ideje pošalje elektronskim putem. DA tim će sistematizovati dobijene informacije u odnosu na nacrt prioriteta koji bude okvirno dogovoren sa konsultantskim timom i radnim grupama.

Online upitnici

Upitnik za definisanje prioriteta razvoja će biti pripremljen u skladu sa ciljem prikupljanja mišljenja što većeg broja građana/građanki. Upitnik će omogućiti i sagledavanje kategorija koje učestvuju u anketiranju.

Upitnici će biti postavljeni za online popunjavanje na društvenim mrežama, biće distribuirani kroz mrežu NVO i udruženja građana, a biće dostupni i u štampanoj verziji i postavljeni i na punktovima u gradu kako bi i građani i građanke koje nisu u mogućnosti da popune online upitnik imali priliku da iskažu svoje ideje. Lokacije za popunjavanje štampanih upitnika će biti javno dostupne i komunicirane kroz različite kanale komunikacije.

Pre puštanja upitnika u javnost, biće izvršeno njihovo testiranje na slučajnom uzorku kako bi se ispitala eventualna dvosmislenost ili nedovoljna jasnost nekih od pitanja.

Sumirani rezultati upitnika će biti objavljeni kao povratna informacija svim učesnicima koji se budu izjasnili da žele da prime tu informaciju (opciono će moći da se ostavi email adresa za slanje rezultata)

Priprema izveštaja i kratkih informacija sa nalazima i zaključcima

Nakon završetka procesa definisanja prioriteta, javnost će biti obavještena o finalno određenim prioritetima razvoja.

Da tim će sistematizovati sve rezultate i isporučiti ih relevantnim institucijama.

III. Aktivnosti za definisanje mera za potrebe Plana održivog razvoja Grada Niša za period 2020-2027

Online radionice i javne konsultacije za definisanje mera u okviru definisanih prioriteta

Do ovog trenutka u procesu DA tim smatra da će se stvoriti određena grupa koja prati proces i daje svoje inpute na svakom od koraka. Nakon objavljivanja prioriteta javnost će biti pozvana da prisustvuje online radionicama koje će biti orabizovane po prioritetima kako bi se predložile mere koje treba uljučiti u finalni Plan razvoja grada Niša. Ove radionice će biti organizovane preko Zoom aplikacije.

Online upitnici za definisanje mera po prioritetnim oblastima

Upitnik za definisanje mera razvoja će biti pripremljen u skladu sa ciljem prikupljanja mišljenja što većeg broja građana/građanki i organizacija koje učestvuju od samog početka procesa. Upitnik će omogućiti i sagledavanje kategorija koje učestvuju u anketiranju.

Upitnici će biti postavljeni za online popunjavanje na društvenim mrežama, biće distribuirani kroz mrežu NVO i udruženja građana, a biće dostupni i u štampanoj verziji i postavljeni i na punktovima u gradu kako bi i građani i građanke koje nisu u mogućnosti da popune online upitnik imali priliku da iskažu svoje ideje. Lokacije za popunjavanje štampanih upitnika će biti javno dostupne i komunicirane kroz različite kanale komunikacije.

Pre puštanja upitnika u javnost, biće izvršeno njihovo testiranje na slučajnom uzorku kako bi se ispitala eventualna dvosmislenost ili nedovoljna jasnost nekih od pitanja.

Sumirani rezultati upitnika će biti objavljeni kao povratna informacija svim učesnicima koji se budu izjasnili da žele da prime tu informaciju (opciono će moći da se ostavi email adresa za slanje rezultata)

Priprema izveštaja i kratkih informacija sa nalazima i zaključcima

Nakon završetka procesa definisanja mera, javnost će biti obaveštena o finalno predloženim merama po prioritetima razvoja.

Da tim će sistematizovati sve rezultate i isporučiti ih relevantnim institucijama.

IV. Placemaking radionice za definisanje rešenja za specifična područja u Gradu Nišu

“Placemaking” je višestrani pristup planiranju, dizajnu i upravljanju javnim prostorima. Kao sveobuhvatna ideja i praktični pristup poboljšanju susedstva, grada ili regiona, Placemaking aktivira ljude da kolektivno preispitaju i osmisle javni prostor kao srce svake zajednice i pretvore prostor u mesto koje na kojem ljudi vole da borave i da se bave različitim aktivnostima.

Jačanje veze između ljudi i mesta koja dele, kreiranje prostora odnosi se na zajednički proces pomoću kojeg možemo oblikovati svoje javne prostore. U praktičnom smislu placemaking radionica uključuje niz aktivnosti i alata koji omogućavaju učesnicima da sagledaju prostor o kojem se govori, iskažu svoja zapažanja i daju predloge za jednostavna poboljšanja koja mogu uključivati fizičke promene prostora, obogađivanje sadržaja ili upotrebe prostora.

Placemaking radionica br. 1 – Niš na Nišavi – 16.10.2020

Placemaking radionica br. 2 – tema će biti naknadno određena – sredina novembra 2020. Godine

Placemaking radionica br. 3 – tema će biti naknadno određena – sredina decembra 2020. Godine

Postoji mogućnost da se 2. i 3. placemaking događaji organizuju online ukoliko bude potrebno i u skladu sa situacijom.

V. Aktivnosti za inspirisanje i pokretanje zajednice za učešće u aktivnostima definisanja plana i inovacionih projekata

Consul platforma

Konzul je sveobuhvatan alat za participaciju građana u otvorenom, transparentnom i demokratskom društvu. Koristi ga 135 institucija u 35 zemalja i omogućava održavanje debata, iznošenje i glasanje o predlozima, učešće u participativnom budžetiranju, sprovođenja glasanja i izjašnjavanja po pitanjima od interesa.

Ovaj alat će biti jedna od ključnih komponenti u promovisanju uključivanja građana tokom procesa. Istovremeno, na svim događajima će se vršiti demonstracija i početna obuka građana i građanki za korišćenje ove platforme u budućnosti.

Consul platforma će u Nišu biti poznata pod imenom ***PokreNI Niš***

U prvom delu procesa, nakon dobijanja počenih ideja na radionicama, DA tim će fasilitirati unošenje prvih ideja na platformu kako bi se pokazao proces, ali i mogućnosti budućeg korišćenja.

Veoma je važno da se ova platforma počne koristiti od strane građana, ali da se definišu i modaliteti kako će predložene ideje i projekti biti uzimani u obzir od strane institucija i organizacija. Ovaj sistem bi trebalo da se razvije tokom trajanja procesa implementacije Plana, i biće dokumentovan na način koji je pogodan za upotrebu od strane institucija i lokalne vlasti.

Story telling - pripovedanje

Kritični elementi procesa razvoja zajednice su kako motivisati ljude da dele znanja i uče o sebi i svojoj zajednici, mestu, gradu. Ovaj izazov može veoma uspešno biti fasilitiran pripovedanjem (storytelling) kao moćnim načinom razmene priča i ideja i uklanjanje prepreka za prenos znanja između članova zajednice. Priče su važan deo društvenih promena jer imaju moć da oblikuju način na koji ljudi razmišljaju i osećaju svoj svet i način na koji u njima komuniciraju. U procesima razvoja zajednice, razmena priča ili iskustava može da izgradi poverenje, neguje norme, prenosi znanje, olakšava učenje i stvara emocionalne veze. Pripovedanje nas uči kako se nositi sa različitim pojedinačnim situacijama improvizovanjem alternativne budućnosti kroz narative o promenama. Pričanje priča će pomoći glavnom

zadatku fasilitatora za inspirisanje i izlistavanje ideja u divergentnoj zoni i stvaranje mogućnosti da svako izrazi svoje stavove i kreativne ideje.

Aktivnosti na mrežama za podizanje osećaja privrženosti gradu i pozitivnim promenama koje pokreće zajednica

Online kampanja na socijalnim mrežama će sadržati jaku komponentu podizanja svesti o značaju zajednice, ponosu što smo deo iste, kao i evociranju nekih zaboravljenih tema koje čine Grad Niš zanimljivim mestom za život.

Inovacioni kamp za definisanje inovativnih projekata

U svrhu definisanja inovativnih projekata, kao i pokretanja procesa osećaja uključenosti i sveobuhvatnog sagledavanja različitih tema koje mogu doneti inovacije i time poboljšati život u Gradu Nišu, DA tim će pripremiti i sprovesti Inovacioni kamp koji će imati za cilj definisanje većeg broja inovativnih projekata i rešenja.

Inovacioni Kamp je zvanično priznata metodologija EK za razvojne procese, i naročito procese vezane za pokretanje sveobuhvatnih ideja i inovacija. Inovacioni kamp je prethodno održan u Beogradu 2017 godine, u okviru projekta EK za definisanje Smart specialisation strategija, imajući za glavnog nosioca Ministarstvo nauke i obrazovanja.

Javna rasprava za nacrt Plana razvoja Grada Niša

Javna rasprava za nacrt Plana razvoja Grada Niša biće održana u skladu sa zakonskim rokovima i procedurama.

Izveštaj sa javne rasprave će biti objavljen na zvaničnim portalima Grada Niša

Fasilitatori procesa

Fasilitatori procesa uključivanja građana i građanki su članovi DA tima. Ovaj tim kreira proces, sprovodi njegove alate i procenjuje njegovu uspešnost, istovremeno sumirajući rezultate svake od faza i prosleđujući te rezultate konsultantskom timu koji će ove rezultate inkorporirati u nacrt Plana razvoja grada Niša za period 2020-2027.

Uloga fasilitatora je od suštinske važnosti u svim participativnim procesima. Zadaci i uloge fasilitatora se mogu razlikovati u zavisnosti od metode koja se upotrebljava, ali glavne odgovornosti su:

1. Obezbeđivanje strukture
2. Vođenje grupe do cilja
3. Upravljanje vremenom i agendom

Ovi procesi zahtevaju dobro definisane strukture radionica, dosledno vođenje i dobre komunikacijske veštine (upravljanje konfliktnim situacijama i podsticanje svih na uključivanje).

Fasilitatori treba da budu fleksibilni, nepristrasni, empatični, dobri slušaoci i da umeju da stvore osećaj entuzijazma učesnika da doprinesu i uključe se. Izuzetno je važno da uspostave dobar odnos sa učesnicima, definišu pravila učešća, budu puni poštovanja i da komuniciraju na jasan i prijateljski način.

Neophodne kvalifikacije fasilitatora su:

- Značajno poznavanje alata, metoda i veština, kao i iskustvo u fasilitaciji radionica i sastanaka.
- Pozitivna reputacija nepristrasnosti, kako u političkom smislu, tako i u smislu konkretnog pitanja o kome se govori.
- Fasilitator ne bi trebalo da bude zagovornik jedne strane pitanja ili da favorizuje bilo koju politiku/stranu.
- Potrebno je da bude upoznat/a sa stručnim delom procesa i može imati manja ili veća znanja o temama o kojima se diskutuje
- Sposobnost iskazivanja empatije prema različitim vrstama ljudi, kao i sposobnost sagledavanja stanovišta nekoga ko učestvuje u procesu
- Fasilitator mora da osigura da svi učesnici osete da su tokom radionice/procesa imali priliku da se čuje njihovo stanovište.

Uspostavljanje potrebnih kontakata i uključivanje strana

Kako bi proces bio zvanično priznat i od institucija i aktera koji će biti pozvani da uzmu učešće u procesu potrebno je da nadležni daju legitimitet DA timu i čitavom procesu. S tim u vezi je potrebno pripremiti zvanična pisma za institucije i organizacije koje će pojašnjava ulogu DA tima i procesa uključivanja građana. Ova pisma će biti poslata i komunicirana sa svim relevantnim akterima.

Informisanje institucija i pojedinaca čije se uključivanje očekuje:

- Škole (osnovne i srednje) - Učenički parlamenti u osnovnim i srednjim školama
- Republičke institucije ogranci u Nišu – Zavod za zaštitu prirode i Zavod za zaštitu kulturnih spomenika
- Mediji
- Univerzitet i fakulteti
- Ostavle gradske strukture i institucije
- NVO sektor

Da li je process uključivanja građana bio uspešan?

Kada se proces inicijalnog uključivanja građana/građanki i javnosti završi definisanjem Plana razvoja grada Niša biće izvršena procena uspešnosti procesa i njegovih rezultata.

Ova procena će se takođe raditi na participatorni način, uključujući i elektronske i pisane ankete putem kojih će se postaviti ključna pitanja za procenu uspeha procesa.

Pitanja koja mogu biti postavljena:

- Da li je javnost u dovoljnoj meri saznala da se radi na izradi plana
- Da li su građani/građanke mogli da učestvuju u njegovoj pripremi?
- Da li smatraju da su njihova mišljenja uzeta u obzir?
- Da li razumeju razloge donosilaca odluka za izradu plana?

Vremenski okvir radionica i aktivnosti

Deo procesa	Aktivnost	Vremenski okvir
Definisanje vizije	Teritorijalne radionice	(21-23 oktobar)
	Radionica sa učeničkim parlamentima i debatnim klubovima	Početak u poslednjoj nedelji oktobra Završna radionica 3. novembar
	Radionica sa studentskim organizacijama i predstavnicima studenata	Početak u poslednjoj nedelji oktobra Završna radionica u nedelji 2-5 novembar
	Open space radionica za definisanje vizije zajednice	7-8 novembar
	Online upitnici	Od poslednje nedelje oktobra do Open Space radionice
Definisanje prioriteta	Radionice po prioritetnim oblastima/temama	9 – 13 novembar
	Javne konsultacije – sa organizacijama i institucijama koje su direktno ili indirektno zainteresovane za datu temu	9 – 13 novembar
	Online upitnici	9-13 novembar

Definisanje mera po prioritetima	Online radionice i javne konsultacije za definisanje mera u okviru definisanih prioriteta	23 – 27 novembar
	Online upitnici	23 – 27 novembar
Placemaking radionice	Placemaking radionica br. 1 – Niš na Nišavi –	16.10.2020
	Placemaking radionica br. 2 – tema će biti naknadno određena	sredina novembra 2020. godine
	Placemaking radionica br. 3 – tema će biti naknadno određena	sredina decembra 2020. godine
Ostale aktivnosti	Consul platforma	od poslednje nedelje oktobra do kraja procesa
	Inovacioni kamp za definisanje inovativnih projekata – sredina decembra 2020. godine	Prva polovina decembra (posle 7 decembra)
	Aktivnosti na mrežama za podizanje osećaja privrženosti gradu i pozitivnim promenama koje pokreće zajednica	kontinuirano
	Javna rasprava za draft Plana razvoja Grada Niša	

Annex: Pojašnjenja metoda koji su predloženi da se koriste tokom procesa uključivanja građana

Open space

World Café

Consensus workshop

Brainstorming

Icebreakers

Innovation camp

Design thinking

Story telling

Placemaking tools

Guliverova mapa